

РЕШЕНИЕ

№ 24971

гр. София, 21.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав, в
публично заседание на 08.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **8402** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК) във вр. чл. 84, ал. 4 във вр. чл. 78, ал. 5 във вр. чл. 48, ал. 1, т. 1 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

Образувано е по жалба на Н. М. К., гражданин на И., против решение № 3862/10.07.2025 г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет (ДАБ при МС), с което на основание чл. 78, ал. 5 във връзка с чл. 48, ал. 1, т. 1 от ЗУБ е прекратен предоставения му хуманитарен статут с решение № 105 от 04.03.2003 г. на председателя на ДАБ - МС.

Жалбоподателят в жалбата, в съдебно заседание, представляван от адв.Д. и в писмени бележки, оспорва решението, като твърди, че актът е неправилен, незаконосъобразен и недоказан. Основното възражение е, че административният орган не е установил по безспорен начин наличие на материалноправните предпоставки за отнемане на статута. Според жалбоподателя неправилно е приложен чл. 17, ал. 2 и ал. 3 ЗУБ във връзка с чл. 12, ал. 2, т. 2 ЗУБ, тъй като релевантните разпоредби на Директива 2011/95/ЕС и Конвенцията за статута на бежанците изискват престъплението да е извършено преди предоставяне на международната закрила. В случая такова обстоятелство не е доказано, а представената по делото присъда сочи оправдаване по повдигнатото обвинение. Поддържа се още, че оспореният акт не съдържа конкретни мотиви, че жалбоподателят представлява актуална заплаха за сигурността на държавата или за обществото. Не са обсъдени обстоятелства като предсрочното му освобождаване, изразеното съжаление, липсата на последващи противоправни прояви, трудовата му ангажираност, сключеният граждански брак и наличието на две деца — български граждани. Жалбоподателят

твърди и съществено нарушение на административнопроизводствените правила, тъй като органът не е обсъдил всички относими факти, включително причините за първоначалното предоставяне на закрила — преследване в И. поради кюрдската му етническа принадлежност, както и риска за живота и сигурността му при евентуално връщане в държавата по произход. С оглед на това се иска отмяна на Решение № 3862/10.07.2025 г. като неправилно, незаконосъобразно и постановено при неизяснена фактическа обстановка.

Ответникът, представляван от юрисконсулт Х. моли съда да остави без уважение жалбата на основанията, посочени в административния акт. Прави възражение за прекомерност.

Съдът установи от фактическа страна и прие от правна страна следното :

По фактите:

С решение № 105 от 04.03.2003г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ-МС) е предоставен хуманитарен статут на Н. М. К., [дата на раждане] в И., гражданин на И., ЛНЧ . Статутът е предоставен с оглед данни за опасност при завръщане в държавата по произход, включително във връзка с етническата му принадлежност като кюрд.

Съгласно представено удостоверение за сключен граждански брак на 01.03.2016г. Н. М. е сключил граждански брак с О. М. и двамата имат деца С. К., родена през 2010г. и З. К., родена през 2017г.

През 2015г. на жалбоподателя са наложени принудителни административни мерки „експулсиране“, „отнемане на правото на пребиваване в Република България“ и „забрана за влизане в Република България“ със Заповед № 3-1641 от 20.05.2015г. на Председателя на ДАНС, предвид, че осъществява дейност по набиране и извеждане от страната на чужди граждани чрез незаконно преминаване на границата в периода 10.03.-22.04.2015г., като с решение № 9/29.01.2015г. по адм.дело № С-34/2015г. на ВАС на РБ заповедта е отменена по съображения, че лицето е с хуманитарен статут и чл.21, §2, б.“б“ Директива 2004/83/ЕО поставя по високи изисквания към преценката на органа за въздействието на лицето, ползващо се с хуманитарен статут и следва да намери приложение пред националната норма, на която се е позовал органа и която не съдържа исканата степен на въздействие на дейността на чуждия гражданин върху сигурността на страната. В мотивите на заповедта действията са описани и приети като заплаха срещу сигурността на страната с оглед чл.4, ал.1, т.14 от ЗДАНС. Докато националният законодател в посочените в заповедта норми на чл.42, ал.1, т.2 във връзка с чл.10, ал.1, т. от ЗЧРБ изисква лицето да действа против сигурността на страната, Директивата изисква да са налице да са налице сериозни основания да се смята, че лицето представлява заплаха за сигурността на държавата.

С обжалваното решение № 3862/10.07.2025г. председателят на ДАБ, след проведено производство по реда на чл.78 от ЗУБ е отнел предоставения с Решение № 105 от 04.03.2003г. хуманитарен статут на Н. М. К..

Като фактическо основание за отнемането ответникът е посочил постъпила информация от Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС), въз основа на която се установявало наличие на основания за отнемане на предоставената на К. международна закрила. Според председателя на ДАБ чужденецът попада в хипотезите на чл. 17, ал. 4, във връзка с чл. 12, ал. 2, т. 2 и т. 4 от ЗУБ. Във връзка с чл. 17, параграф 1, б. „б“ от Квалификационната директива, гражданин на трета страна или лице без гражданство се изключва от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице е извършило тежко престъпление. В този смисъл е и чл. 17, ал. 4 от ЗУБ - предоставен хуманитарен статут се отнема, когато по отношение на чужденеца се установи

наличието на основание по чл. 12, ал. 2 или чл.13, ал. 1, т. 6 и 7.

Образувано е производство за отнемане на предоставения хуманитарен статут, за което на чужденеца е изпратено съобщение, рег. № УП 14/29.05.2025 г. на ДАБ-МС и е поканен на интервю, което е проведено на 09.06.2025 г. Съгласно съставения протокол от интервюто, на него иракският гражданин е изложил възражения срещу отнемането на статута, като е заявил, че живее в България от пристигането си през 2021г., работи като готвач, има сключен граждански брак с българска гражданка, две деца, които живеят с него в [населено място], счита Република България за своя втора родина и не може да се върне в И., тъй като там няма дом и работа. В хода на производството са представени документи относно трудовата му заетост, гражданския брак, раждането на децата му и част от присъда на СГС, с която е оправдан по обвинение по чл. 321 НК.

Административният орган посочва, че „по служебен път в ДАБ при МС е постъпила информация, че Н. М. К. е признат за виновен и е осъден по обвинение повдигнато по чл.280, ал.2, т.3 и 4 от НК“, която разпоредба е за противозаконно превеждане през границата на страната на лица, които не са български граждани, при използване на транспортно средство. Прието е, че представените от чужденеца доказателства относно семейното и финансовото му положение не могат да бъдат приети за основателни, а изложените възражения не могат да обосноват прекратяването на образуваното производство, доколкото констатираните трайни трудови и семейни връзки, които е създал в Република България са накърнени единствено от неговите последователни и преднамерени действия, извършени при ясно съзнание, че погазва законите на държавата, предоставила му хуманитарен статут, с цел да се облагодетелства с финансови средства по противозаконен начин. Административният орган е приел, че извършеното престъпление от жалбоподателя е тежко по смисъла на НК, характеризира се с висока степен на обществена опасност, засяга интересите на цялото общество и поставя под риск живота и здравето на гражданите чрез нерегламентирано проникване на територията на Република България на неустановени лица от трети страни, поради което са налице сериозни основания да се предполага, че Н. М. К. представлява заплаха за обществото и за националната сигурност.

В решението е обсъден и принципът „забрана за връщане“ по чл. 4, ал. 3 ЗУБ, чл. 33 от Женевската конвенция и чл. 21 от Директива 2011/95/ЕС, като въз основа на приложена справка относно актуалното положение в И. е прието, че самото присъствие на цивилно лице в тази държава не е достатъчно за установяване на реален риск от тежки посегателства по чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ, тъй като не са налице данни за безразборно насилие с такава степен, че всяко върнато лице да бъде изложено на реална опасност за живота или личността си. Няма данни в И. да е налице безразборно насилие. Не е установено и животът или свободата на жалбоподателя да са застрашени по някой от признаците по чл. 4, ал. 3 ЗУБ, като същевременно е прието, че по отношение на него са приложими чл. 4, ал. 4 ЗУБ, чл. 21, § 2 и § 3 от Квалификационната директива и чл. 33, ал. 2 от Женевската конвенция, доколкото като чужденец, получил закрила, осъден за тежко престъпление и представляващ заплаха за обществото и националната сигурност, той не може да се ползва от правото на забрана за връщане. Отчетено е и писменото становище на ДАНС от 03.06.2025 г., с което не се възразява да бъдат предприети действия за отнемане на предоставената закрила, поради което председателят на ДАБ е приел, че са налице предпоставките за отнемане на хуманитарния статут на основание чл. 17, ал. 4 във връзка с чл. 12, ал. 2, т. 2 и т. 4 ЗУБ. Административният орган е обсъдил общата обстановка в И. въз основа на справка за страната по произход и е приел, че към момента не се установява такава степен на безогледно насилие, която сама по себе си да обосновава риск за всяко цивилно лице при завръщане. В решението обаче липсва задълбочена индивидуална преценка дали конкретно за

жалбоподателя продължава да съществува риск от преследване или тежки посегателства, включително с оглед етническата му принадлежност, причините за първоначално предоставената закрила и личните му обстоятелства

Съгласно представеното по делото писмо рег.№ RB 202001-001-03, обособено в том с класифицирана информация, при изпълнение на правомощията си по чл.4, ал.1 т.14 от ЗДАНС в ДАНС са събрани данни, че иракският гражданин Н. М. К. извършва действия, застрашаващи националната сигурност на страната по чл.321 във връзка с чл.280 и чл.281 от НК на РБ, изразяваща се в незаконното превеждане и подпомагане на мигранти да пребивават на територията на РБ, за което било образувано ДП 104/2018г. по описа на специализираната прокуратура. Извършените противоправни действия от Н. М. К. създават условия за проникване на лица, сред които е възможно такива съпричастни към незаконни дейности и структури. В резултат на дейността на лицето се създават условия за дискредитиране на Република България предвид ангажиментите за защита на външната граница на ЕС. Във връзка с изложеното и предвид фактът, че се извършва дейност против националната сигурност на България, съгласно чл.4, ал.1, т.14 от ЗДАНС и нерегламентирани действия по чл.321 във връзка с чл.280 и чл.281 от НК, според ДАНС са налице основания за отнемане на предоставения хуманитарен статут на лицето съгласно чл.12, ал.2, т.2 и т.4 от ЗУБ.

От събраните данни се установява още, че справката, на която се е позовал административният орган, обхваща период, в който са посочени 2015г., когато са издадени ПАМ спрямо лицето и ДП от 2018г.

Не се потвърждава с доказателства информацията, на която се позовава председателят на ДАБ при МС, че по служебен път е постъпила информация, че Н. М. К. е признат за виновен и е осъден по обвинение повдигнато по чл.280, ал.2, т.3 и 4 от НК. Съдът е дал изрично указание за това с протоколно определение от 29.09.2025г. В отговор е представена присъда на първа инстанция - № 126 от 02.07.2024г. по НОХД 3088/2022г. на СГС, която е оправдателна – признава подсъдимият Н. М. К. за невиновен в това, че от началото на 2017г. до 24.06.2019г. в [населено място], на територията на РБългария и РСърбия е участвал в организирана престъпна група с изброени участници, създадена с користна цел – получаване на доходи от престъпна дейност и извършване на престъпления по чл.280-281 от НК, поради което и на осн. чл.304 от НПК го оправдава по повдигнатото обвинение за извършено престъпление по чл.321, ал.3, т.2, вр. ал.2 от НК. Присъдата не е влязла в сила, при справка се установява, че е протестирана пред САС, като към момента делото е върнато на СГС за администриране (ВНОХД № 317/2026 по описа на САС. Наред с посочената присъда е представено и решението на ВАС от 2015г.

Разпитана е като свидетел съпругата на жалбоподателя О. С. М., която посочва, че жалбоподателят е неин съпруг, живеят заедно от 20 години, като граждански брак сключили преди 10 години. Имат две деца на 15 и на 8 години. Жалбоподателят живеел в България от 25 години, откакто го познава работи само с дюнержийство и сега пак това работел. Имал е заведени дела за неправомерно превеждане на хора в България, по които е оправдан.

Жалбоподателят е дал обяснения пред съда, че е в България от много отдавна, от 2002 г., не знае какво е направил, за да му вземат статута, живее тук, има семейство, две деца, труди се, работи много години дюнержийство. Отрича да се е занимавал с неправомерни дейности, никога не се бил занимавал с каналджийство. Бил невинен по обвиненията по наказателното дело, позовава се на присъдата от СГС, с нещата, за които му е било наказателното дело не бил занимавал никога. За това не трябвало да му отнемат статута, не е съгласен.

Правни изводи:

Жалбата е заведена с вх. № УП-14/06.08.2025г. в ДАБ при МС, а решението е връчено на

24.07.2025г. Редовна е – отговаря на изискванията за форма, съдържание и приложения, и е допустима – подадена е в срок, от надлежна страна - адресат на акта, който подлежи на обжалване пред съда.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното решение е издадено от компетентен административен орган по чл.48, ал.1, т.1 от ЗУБ – председателя на ДАБ и в предвидената от закона писмена форма, с излагане на фактически и правни основания.

Като процедура са спазени изискванията на производството по ЗУБ, в което лицето е взело участие и представило доказателства.

Съдът обаче констатира съществени нарушения, свързани с изясняването на фактическата обстановка, мотивирането на акта и приложението на материалния закон, както и целта му.

Съгласно чл. 17, ал. 4 ЗУБ предоставен хуманитарен статут се отнема, когато по отношение на чужденеца се установи наличие на основание по чл. 12, ал. 2 или чл. 13, ал. 1, т. 6 и т. 7 ЗУБ. В случая актът е мотивиран с наличието на две от хипотезите, визирани в разпоредбата на чл. 12 ал. 2, а именно т. 2 - за когото има сериозни основания да се предполага, че е извършил тежко престъпление и т. 4. - за когото има сериозни основания да се предполага, че представлява заплаха за обществото или за националната сигурност

Тези основания имат изключителен характер и следва да се тълкуват и прилагат стриктно, при конкретна и индивидуализирана преценка на всички относими факти.

1) По отношение на наведената хипотеза по чл.12, ал.2, т.2 от ЗУБ - сериозни основания да се предполага, че жалбоподателя е извършил тежко престъпление: В случая органът е посочил, че отнемането се основава на постъпила по служебен път информация в ДАБ, че жалбоподателят е признат за виновен и осъден по обвинение, повдигнато по чл.280, ал.2, т.3 и т.4 от НК и че на интервюто умишлено не бил посочил обективната истина, за да запази предоставената му международна закрила. Тази констатация на органа не се подкрепя от представените доказателства. В случая лицето е представило пред органа оправдателната присъда на първа инстанция – Присъда № 126/02.07.2024г. на СГС. Именно тази присъда представя и ответникът, когато в съдебното производство е задължен от съда да представи постъпилата по служебен път в ДАБ информация. Тя не е обсъдена по никакъв начин от органа в решението, поне не в смисъл като оправдателна, макар и не окончателна, което е неправилно.

Действително, представената оправдателна присъда, която касае деяния за периода 2017–2019 г. не може да бъде възприета като окончателно установяване на липса на престъпление или наказателна отговорност, доколкото същата не е влязла в сила. Същевременно, тя не може да бъде игнорирана от административния орган, тъй като е относима към преценката за прилаганата хипотеза, предвид, че същата се основава на предположение за тежко престъпление. Следователно решението е немотивирано по това основание. При липса на окончателен съдебен акт, органът не може да третира съответното обвинение като доказано престъпление, с оглед и презумпцията за невиност.

Наличието на осъждане за престъпление по НК/съответно и повдигане на обвинение, също не е достатъчно само по себе си, за да обоснове отнемане на хуманитарен статут. Необходима е самостоятелна оценка дали конкретното деяние представлява „тежко престъпление“ по смисъла на ЗУБ и приложимото право на Европейския съюз. Тази оценка следва да включва характера на деянието, конкретната роля на лицето, наложеното наказание, поведението след извършване на деянието, данните за поправяне, липсата или наличието на рецидив, както и актуалната степен на обществена опасност заплаха за националната сигурност. В този смисъл съдът съобрази и тълкуването на Съда на ЕС в практиката му - приема, че органът може да се позове на

основанието „тежко престъпление“ по чл. 17, § 1, б. „б“ от Директива 2011/95/ЕС само след индивидуална преценка на конкретните известни факти, за да установи дали има сериозни основания да се счита, че деянието действително представлява такова основание за изключване; тежестта на престъплението изисква цялостна преценка на всички обстоятелства (т.55, решение по дело С-369/17, т.92, решение по дело С-159/21), както и че компетентният орган трябва да прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, а не да се ограничи до правната квалификация или абстрактната тежест на престъплението (т.30, решение по дело С-402/22, т.40, решение по дело С-63/24). Така и ВАС на РБ в свое решение № 8107/05.07.2021 г. по адм.дело 4504/2021 приема, че при отнемане на хуманитарен статут на основание „тежко престъпление“ ДАБ следва изрично да мотивира защо конкретното деяние попада в приложното поле на чл. 12, ал. 2, т. 2 ЗУБ и чл. 17, § 1, б. „б“ от Директива 2011/95/ЕС, съобразявайки тълкуването по дело С-369/17 на СЕС.

В настоящия случай такава преценка и мотиви липсват, а и не са обсъдени съдебните актове, които отменят ПАМ спрямо жалбоподателя или го оправдават на първа инстанция, и в основата на които, е аналогична информация на ДАНС за този период.

2) По отношение на наведената хипотеза по чл.12, ал.2, т.4 от ЗУБ - сериозни основания да се предполага, че представлява заплаха за обществото или за националната сигурност.

По делото това е информацията от ДАНС, решение на ВАС по ПАМ от 2015г. и присъдата по наказателно производство, която и лицето е представило в административното производство.

Данните събрани от ДАНС са за период 2015г.-2018г, когато са наложени отменените ПАМ до 2018, когато е образувано наказателното производство спрямо жалбоподателя и другите изброени лица. В окончателното решение на ВАС на РБ по дело С-34/2015г. се приема, че приложение намира чл.21, §2, б.„б“ Директива 2004/83/ЕО, която поставя по високи изисквания към преценката на органа за въздействието на лицето и че в случая органът не е мотивирал хипотеза. Посоченото решение е влязло в сила и мотивите му имат установително действие между страните, като в случая страна е бил тъкмо органът от ДАНС, откъдето е предоставената информацията на ответника, мотивирала го за процесното решение. Ето защо по отношение на данните от 2015г. е налице разколебаване на извод, че представляват сериозни основания.

По отношение на данните от 2018г., послужили за образуване на наказателно производство срещу жалбоподателя, е налице посочената вече оправдателна присъда на първа инстанция, което също разколебава категоричността на извода на ответника в решението, нещо повече – същият този извод – че жалбоподателят бил признат за виновен и осъден, противоречи на доказателствата.

Предвид горните съдебни актове във връзка с производства, водени срещу жалбоподателя – административно по ЗЧРБ и наказателно производство на съдебна фаза и липсата на други данни, извън тях, съдът намира, че изводът на административният орган за отнемане на хуманитарния статут на жалбоподателя на тези основания и при тази фактическа обстановка е необоснован.

Административният орган е следвало да прецени и дали жалбоподателят представлява реална, актуална и индивидуално установена заплаха за обществото или за националната сигурност. Позоваването на становище на друг орган не може да замести собствената преценка на решаващия орган. Решаващият орган трябва самостоятелно да прецени фактите и да мотивира решението си (в този смисъл тълкуването на СЕС, т.86, дело С-159/21).

Още повече, че информацията, дадена от специализирания орган ДАНС касае период до 2018г., когато е образувано наказателното производство и не са посочени по актуални данни, като отнемането на хуманитарния статут е през 2025г.

Не са обсъдени и представените доказателства относно личното положение на жалбоподателя и връзките му със страната. Същите са оценени като с ниска степен на относимост към

производството по ЗУБ, което не е така. Обстоятелството, че той е сключил граждански брак, има две деца — български граждани, работи по трудово правоотношение, разполага със средства за издръжка и няма данни за последващи противоправни прояви след ДП от 2018г. (поне по делото не са представени), са относими към преценката дали лицето представлява актуална и сериозна заплаха за обществото и националната сигурност.

С оглед на изложеното следва да се приеме, че административният акт е постановен при неизяснена фактическа обстановка, при непълни мотиви и при неправилно приложение на материалния закон. С оглед и необсъждането в необходимата степен на личното положение на жалбоподателя, отнемането е и в несъответствие с целта на закона.

Извън посочените съображения на съда за незаконосъобразност на акта, за пълнота следва да се посочи, че възражението на жалбоподателя, че при отнемане на хуманитарен статут престъплението трябва да е извършено преди предоставянето на международната закрила, е неоснователно. Това би имало значение при отнемане на статут на бежанец и при нормите, транспониращи чл. 1F от Женевската конвенция, но не и при чл. 17, § 1, б. „б“ от Директива 2011/95/ЕС, съответно чл. 12, ал. 2, т. 2 ЗУБ, приложими към хуманитарен статут.

Предвид изложеното, жалбата е основателна, а Решение № 3862/10.07.2025 г. на председателя на ДАБ–МС като незаконосъобразно следва да бъде отменено. Преписката следва да бъде върната на органа за ново произнасяне съобразно мотивите на настоящото решение, като се събере актуална информация, включително и във връзка с представената присъда и на какъв етап е производството, както и се направи индивидуална оценка, в това число и личното положение на жалбоподателя, за наличие или отсъствие на съответните основания по ЗУБ.

Разноски не са претендирани от жалбоподателя и съдът не присъжда.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №3862/10.07.2025г. на председателя на ДАБ при МС, с което е отнет хуманитарния статут на Н. М. К., гражданин на И., [дата на раждане] в И., Л., предоставен с Решение № 105/04.03.2003г. на председателя на ДАБ при МС.

ИЗПРАЩА преписката на председателя на ДАБ при МС за ново произнасяне при съобразяване с мотивите на настоящото решение.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд на Република България в 14 – дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: